

प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजना-

गुणात्मक दर्जा राहण्यासाठी त्रिस्तरीय कार्यप्रणालीचे
अवलंब करणे व स्वतंत्र अधिकारी/ कर्मचारी
नेमणुकीबाबत.

महाराष्ट्र शासन**ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,****शासन निर्णय क्र. ग्रासयो २०००/प्र.क्र. ३५/ योजना-९****मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२****दिनांक:- ४ ऑक्टोबर, २००२****वाचा :-**

- १) केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाच्या दि. १५ डिसेंबर, २००० अन्वये प्राप्त झालेल्या मार्गदर्शक सुचना,
- २) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक- जिपर-२०००/ प्र.क्र.१३३/३५, दि. १७ जानेवारी, २००२
- ३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक- जिपर-२००१/ प्र.क्र.८५४/३५, दि. २४ जानेवारी, २००२.
- ४) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक ग्रासयो-२००२/ प्र.क्र.-६४/योजना-९, दिनांक १९ जुलै २००२.
- ५) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक ग्रासयो-२००२/ प्र.क्र.-११/ या. ११(योजना-९), दिनांक २ सप्टेंबर २००२.
- ६) केंद्र शासनाचे अ.शा.प.क्रमांक पी-१७०२८/३/२००२-आरसी, दिनांक २९ ऑक्ट २००२.

प्रस्तावना:-

केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाने देशातील विविध राज्यांतील ग्रामीण भागातील छोडी गावे बारमाही रस्त्यांनी जोडण्याची "प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजना" जाहीर केली असून त्या योजने अंतर्गत रस्ते बांधणी व रस्ते सुधारण्याचा कार्यक्रम सन २०००-२००७ पर्यंत अंमलात आणण्याचे धोरण निश्चित केले आहे. या संदर्भात केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाने प्रस्तुत केलेल्या मार्गदर्शक सुचना (Guideline) नुसार कार्यान्वयन समिती, कार्यक्रम अंमलबजावणी पथक इ. ची स्थापना करणे व रस्ते बांधणीचा आराखडा तयार करणे व बाबत स्पष्ट सुचना निर्गमन केल्या आहेत. त्यानुसार सन २००१ ते योजनेच्या अंतिम टप्प्यापर्यंत (२००७ पर्यंत) कार्यक्रमाची अंमलबजावणी ग्राम विकास विभागाने जिल्हा परिषदांच्या बांधकाम विभागातील संलग्नोपार्थ राखविण्याचा निर्णय राज्य सरकारने घेतला आहे. सदर योजने अंतर्गत घेण्यात येणा-या कामांचा गुणात्मक दर्जा सर्वोच्च राहणे महत्वाचे आहे. केंद्र शासनाची या बाबत अप्रही भूमिका आहे. त्या अनुषंगाने केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार योजनेची प्रभावीपणे व विहित कालावधीत अंमलबजावणी होण्यासाठी व गुणात्मक दर्जा उच्चतरीय राहण्यासाठी शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजनेची अंमलबजावणी करीत असताना रस्त्यांचा गुणात्मक दर्जा नाखण्यासाठी त्रिस्तरीय कार्यप्रणालीचा अवलंब घ्यावा. नीलप्रमाणे करण्यात येत आहे.

१) जिल्हास्तर, २) राज्यस्तर व ३) केंद्रस्तर

१) जिल्हास्तर:- (१ला स्तर)

क) कार्यकारी अभियंता:- जिल्हा स्तरावर कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता (जिल्हा परिषद) यांचेवर आहे.

ख) उप अभियंता:- कार्यकारी अभियंता यांनी उप अभियंत्यास सोपविलेल्या कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित उपअभियंत्याची (जिल्हा परिषद) राहिल.

ग) कनिष्ठ अभियंता:- कार्यकारी अभियंता यांनी कनिष्ठ अभियंत्यास सोपविलेल्या कामाची गुणवत्ता व दर्जाबाबत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कनिष्ठ अभियंत्याची (जिल्हा परिषद) राहिल.

२) राज्यस्तर - (२रा स्तर)

अ) केंद्र शासनाच्या सुचनेनुसार या शिवाय राज्य स्तरावर स्वतंत्र गुणनियंत्रण पथक /व्यवस्था (Quality control unit) स्थापन करणे आवश्यक आहे. याकरिता प्रत्येक पंचकेज मधील निविदेतील तरतुदीनुसार कामांची गुणवत्ता व दर्जा तपासणी करणे आवश्यक आहे. गुणनियंत्रण पथकातील अभियंत्यांनी जिल्ह्यातील कामांना वेळोवेळी भेट देऊन गुणवत्ता चाचणी, अभिलेखाची पहणी करावी. तसेच काही गंधकाम साहित्याच्या गरज वाटल्यास केंद्रशासनाच्या करून घ्याव्यात. गुणनियंत्रण पथकाने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल वेळोवेळी, किमान दर महिने वाला एकत्रितपणे शासन'स व कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद यांना द्यावा.

ब) निविदा तरतुदीनुसार अशा सर्व चाचण्या कंत्राटदाराने त्याच्या प्रयोगशाळेत करणे अपेक्षित आहे. चाचण्या त्या परिसरातील सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रयोगशाळा अथवा इतर मान्यता प्राप्त संस्थेकडून किंवा अभियांत्रिकी महाविद्यालय, तंत्रनिकेतन महाविद्यालय, मेरी नाशिक याकडून पण करून घेणे आवश्यक आहे.

राज्यस्तरावर (२रा स्तर) या योजनेतील (गुणात्मक दर्जांचे) पहणी करणे, उर्गीचा दर्जाविणे, अहवाल तपासणे इत्यादी कामांना वेळोवेळी भेटी देवून, तपासणी करून व कामाची गुणवत्ता सुधारणासाठी योग्य ती उपाययोजना सुचविण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयातील दखल पथकातील (रोहयो) तांत्रिक अधिका-यांवर सोपविण्यात येत आहे. या गुण नियंत्रण यंत्रणेची जबाबदारी जिल्हाधिकारी कार्यालयातील कार्यकारी अभियंत्यावर राहिल. यासाठी त्यांना यांचेकडे असलेल्या उप अभियंता व कनिष्ठ अभियंत्यांची मदत घ्यावी. ज्या जिल्ह्यात कार्यकारी अभियंत्याचे पद नसेल, तेथे ही जबाबदारी पथकातील उप अभियंत्यांवर राहिल. त्यांना विभागीय स्तरावरील विशेष कार्य अधिकारी यांचे नतत मार्गदर्शन लाभेल. अंशांरितीने राज्यस्तरावरील (२रा स्तर) गुणनियंत्रण व्यवस्थेची स्वतंत्र व्यवस्था या आदेशाद्वारे निर्गमित करण्यात येत आहे. या पथकाने त्यांच्या जिल्ह्यात तात्काळ कामास सुरुवात करावी.

३) केंद्रस्तर:- (३रा स्तर)

केंद्रीय स्तरावर केंद्रीय रस्ते संशोधन यांच्यामार्फत पहणी अपेक्षित आहे. तसेच केंद्र शासनाने नियुक्त केलेले (निवृत्त) मुख्य अभियंता यांचे मार्फतही कामाची पहणी अपेक्षित आहे व ती होत आहे.

PMGSY या योजनेशी संबंधित उप अभियंता, कनेक्ट अभियंता/शाखा अभियंता यांचेकडे या योजनेशिवाय जिल्हा परिषद मधील इतर कोणतीही कामे सोपविण्यात येऊ नयेत. तसेच कार्यकारी अभियंता, उप अभियंता यांना जिल्हा परिषदेच्या सर्वसाधारण सभा, स्थायी समिती सभा व बांधकाम समिती सभा या व्यतिरिक्त इतर बैठकांना उपस्थित राहण्यापासून सूट देण्यात यावी, जेणेकरून या अभियंत्यांना PMGSY च्या कामांच्या पर्यवेक्षणासाठी पुरेसा वेळ उपलब्ध होईल. जेथे शक्य असेल तेथे वरील बैठकांनापण त्यांना अनुपस्थित राहण्याची परवानगी द्यावी व अशा सर्व सभांना मुख्य कार्यकारी अधिकारी वा अन्य प्रतिनिधीस उपस्थित राहण्यास सांगावे. हे पाहण्याची जबाबदारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांची राईल.

२. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी शासनाच्या दिनांक २४ जानेवारी, २००२ च्या शासन निर्णयातील वेळापत्रकांनुसार, या योजनेची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची राईल. वेळोवेळी या कामांवर कार्यान्वित असणा-या अभियंत्यांना येणा-या अडचणींचे निराकरण करून PMGSY च्या कामांना गती देणे आवश्यक आहे. कामात सातत्याने देखरेख करून कामांतील गुणवत्ता व कामास गती देण्यासाठी पुरेसे धोरेंद करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जिल्हा परिषदमधील कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता यांना वाहनांची सोय तात्काळ करून द्यावी. नादुरुस्त वाहने दुरुस्त करून घ्यावात. यत काही अडचणी असल्यास तात्काळ शासनास अवगत करून मार्ग काढावा.

३. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील कार्यकारी अधिका-यांना गुणवत्ता विषयकचे काम दिल्यामुळे त्यांना वाहनांची नितांत आवश्यकता आहे. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील दक्षता पथकाचे वाहन जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता यांना उपलब्ध करून द्यावेत.

४. विभागीय पातळीवरपण असे विशेष कार्य अधिकारी (रोहयो) यांना PMGSY च्या कामांवर जवळून लक्ष ठेवणे शक्य होण्यासाठी त्यांना रुद्धा वाहने उपलब्ध होतील हे पहावे. तशी विनंती विभागीय आयुक्तांना करण्यात येत आहे. या सर्व प्रक्रियेत अडचणी आल्यास, शासनास तात्काळ कळवावे. पण कोणत्याही परिस्थितीत या कामांच्या गतीत व गुणवत्तेत व्यत्यय येऊ नये हे कृपया सर्वांनी पहावे. यातूनच आपण राज्याचे केंद्र सरकारने आखून दिलेले रस्त्याचे उद्दिष्ट गाठू शकू व राज्याच्या वाटयत्ना आलेला सर्व निधी वापरू शकू. वर्षअखेरीस या कामाचे मुल्यमापन होवून, संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालात योग्य ती नोंद निश्चितपणे घेण्यात येईल.

५. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे काढावद्ध रित्या राबविण्यासाठी वर प्रस्तावित केलेली उपाययोजना तात्काळ अंमलबजावणी आणावी व त्याचा अहवाल ऑनरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी शासनास तात्काळ सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नोंवान,

(सुनील पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

प्रधान सचिव (वित्त विभाग) मंत्रालय, मुंबई-३२,

सचिव (रस्ते) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,

सचिव, (रोहयो) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) / (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,